

Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi (1935-1946)

Türkiye’de sosyal bilimlerin yeniden inşası, nitelikli araştırmacı ve öğretmenler yetiştirilmesi uğraşlarında özel bir misyon üstlenen Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi (DTCF), Mustafa Kemal Atatürk’ün özel gayretleri ile 1935 yılında kurulmuştur. Cumhuriyet’in eğitim davası ve Oryantalist baskılara karşı yeni bir kültürel kulvar oluşturma çabalarının ürünü olan Fakülte’nin, Ankara’da bir üniversite kurma fikriyle de doğrudan ilgisi bulunmaktadır.

Tevhid-i Tedrisat Kanunu’nun çıkarılarak (1924) öğretim birliğinin sağlanması, ülkede okullaşma oranının artırılarak, programlarının çağdaş hale getirilmesi çabalarının devam ettiği süreçte, Darülfünûn’un da kapatılmış, yerine 1933 Temmuz’unda İstanbul Üniversitesi kurulmuştu. Genç Cumhuriyet’in başkentinde ise önce Adliye Hukuk Mektebi (5 Kasım 1925) açılmış; Ekim 1927’de İstanbul’dan Ankara’ya nakledilen Orta Muallim Mektebi, Gazi Muallim Mektebi ve Terbiye Enstitüsü adıyla ilk mezunlarını vermişti (1932). 1930 yılında kapatılan Halkalı Ziraat Mektebi’nin yerine, Ankara’da Yüksek Ziraat Mektebi açılmış; 1933’te Ankara Yüksek Ziraat Enstitüsü kurulmuştu.

Hemen aynı tarihlerde Türkiye’de sosyal bilimlerin yeniden inşası ile dil ve kültür konularında da kayda değer girişimler dikkati çekiyordu. Milliyetçilik akımlarıyla eş zamanlı olarak yoğunluk kazandığı görülen bu uğraşlarda Türk Ocağı, Türk Tarih ve Dil cemiyetleri özel bir misyon üstlenmiş durumdaydı. Dünyada değişen siyasi ve ekonomik koşulların etkisiyle güç ve toprak kaybeden Osmanlı Devleti’nin tebaası olan halkları bir arada tutma pratiği olarak geliştirdiği Osmanlılık ve İslamcılık ideolojilerinin yanı sıra, Türkcülük akımı etkinlik kazanmaya başlamıştı. Türk Ocağı 1912’de dernek şeklinde faaliyete geçmiş, Türkcülük ideolojisi İttihat ve Terakki’nin programına girmesi ile de hızla yaygınlaşmaya başlamıştı. Kurtuluş Savaşı’nda etkin rol üstlenen ve Mustafa Kemal’in de faaliyetlerini yakında izlediği Türk Ocakları 1931 yılında Halkevleri’ne dönüştürülmüş; yeni örgütlenme modeliyle Cumhuriyet ideolojisinin ve yeni kültürel kulvarın geniş halk kitlelerine benimsetilmesi yönünde birçok faaliyet yürütmüştü.

1931 yılında kurulan Türk Tarihi Tedkik Cemiyeti ile 1932’de faaliyetlerine başlayan Türk Dili Tedkik Cemiyeti’nin de (1935 yılından sonra faaliyetlerini Türk Tarih Kurumu ve Türk Dil Kurumu olarak sürdürecekerdi) sözü edilen süreçte doğrudan ilgileri vardı. Türk tarih ve uygarlığını bilimsel bir biçimde incelemek ve yeni bir tarih bilinci oluşturmak amacıyla kurulan Türk Tarihi Tedkik Cemiyeti, sadece tarih, arkeoloji ve coğrafya gibi alanlarda araştırma ve inceleme faaliyetleriyle yetinmemiş, ilk ve ortaöğretim kurumları için ders kitapları da hazırlamış ve kongreler tertip etmişti. 1928 yılında gerçekleştirilen Harf Devrimi sonrası kurulan Türk Dili Tedkik Cemiyeti Türk dilini ilmi yöntemlerle araştırmak, yazı dilini konuşma diline yaklaştırarak sadeleştirmek ve zenginleştirmek gibi amaçlar doğrultusunda mesai sarf etmişti. Temmuz 1932’deki Birinci Türk Tarihi Kongresinden hemen sonra Eylül 1932’de Türkçe Kurultay toplanmış, dilin yabancı sözcüklerden arındırılması hususu yoğunluklu gündem maddesini oluşturmuştu.

Söz konusu cemiyetlerin kaynak diller, vesikalar ve çağdaş ilmi usuller kullanarak yürüttükleri çalışmaları Gazi Mustafa Kemal yakından izlemiş, hemen aynı süreçlerde Türk Tarih Tezi ve Güneş Dil Teorileri gündeme gelmişti. Türklerin Mezopotamya ve Anadolu’da kurulan uygarlıklardaki kurucu ve geliştirici rolü vurgulanarak, Türkçenin ilk dillerden olduğuna dair iddialar tartışma konusu yapılmıştı. Tarih ve dil konusundaki uğraşlara arkeolojik ve antropolojik çabalar da eşlik ediyordu. Darülfünûn’a bağlı Tıp Fakültesi’nde 1925 yılında Antropoloji Tedkikat Merkezi kurulmuş; Türk ırkıyla ilgili çalışmalar yapıldığı gibi, Turanî kavimlerin kadim uygarlığa katkılarını inceleyen kişi ve kurumlar desteklenmişti.

Sıra, Başkent’te kurulacak üniversitenin önemli nüvelerinden birinin daha hayata geçirilmesine gelmişti. Bu konudaki zihinsel ve hukuki hazırlıklar 1935 Haziran’ında tamamlanmış ve “Ankara Tarih, Dil ve Coğrafya Fakültesi” Ulus’taki

Evkaf Apartmanı'nda (Şimdiki Küçük Tiyatro Binası) eğitim öğretim hazırlıklarına başlamıştı. Lise ve altı yıllık öğretmen okulu mezunlarının kabul edildiği Fakülte'ye gündüzlü öğrenciler dışında sınavla 40 yatılı talebede alınmış; öğretim başladıktan sonra da yoğun istek üzerine öğrenci kaydı devam etmiş ve başlangıçta yüzün az üzerinde olan öğrenci sayısı, kısa sayılabilecek bir sürede, yedi yüzü geçmişti. Bunlardan 70'i yatılı (21'i kız) kalanı ise gündüzlüydü. Daha sonra isimleri çok duyulacak olan Tahsin ve Nimet Özgüç, Halil İncılık, Emin Bilgiç ve Muazzez İlmiye Çığ bu yatılı talebelere bazılarındı.

1935 yılı yaz ve sonbaharında öğretim üyesi alımları hızlanmış, yurt dışında eğitim gören Türk öğrencilerin yanı sıra, Nazi tehlikesi nedeniyle ülkelerini terk etmek zorunda kalan yabancı hocalar da kadroya dâhil edilmişlerdi. Bekir Sıtkı Baykal, Şevket Aziz Kansu, İbrahim Danyal Bediz, Melahat Özgü, Şükrü Akkaya ve Hamit Dereli Fakülte'ye atanan ilk Türk hocalar olurken; Hans Gustav Güterbock, Herbert Louis, Benno Landsberger, Walter Ruben, Georg Rohde, Rasonyi Laszlo, Karl Steuerwald gibi hocalar da Fakülte'nin ilk yabancı öğretim üyelerini oluşturmuşlardı.

Her iki grup dışında, milletvekilliği yapan Prof. Dr. Fuat Köprülü, Prof. Şemsettin Günaltay, Prof. Dr. Saim Ali Dilemre ve Prof. Dr. Hikmet Bayur başta olmak üzere birçok isim de ders vermek üzere görevlendirilmişlerdi. Ekonomik zorluklarla boğuşulan ülkede, Fakülte'nin nitelikli hocalardan oluşması için hiçbir fedakârlıktan kaçınılmamış, 1936 sonlarından itibaren oldukça gösterişli şimdiki binasının inşası için çalışma başlatılmıştı. Fakülte için yapılması tasarlanan yeni bina için yer belirlenerek, projesinin yapılması işi İstanbul Üniversitesi Güzel Sanatlar Akademisi'ne verilmişti. Bu sıralarda aralarında Martin Wagner'in de bulunduğu birçok Avrupalı mimar ve sanatçı Yeni Türkiye'de görev almışlardı ki, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi'nin mimarı olan Bruno Taut da onlardan biriydi.

Kalıcı binanın hazırlıkları devam ederken, Evkaf Apartmanı'nda hizmet vermeye başlayan Fakülte'nin resmi açılışı, Cumhurbaşkanı Mustafa Kemal Atatürk'ün katılımı ile 9 Ocak 1936 perşembe günü Halkevi Konferans Salonu'nda yapılmış; hükümet erkânı, yabancı misyon görevlileri, milletvekilleri, profesörler ve öğrencilerin hazır buldukları törenin açılış konuşmasını, Maarif Vekili Saffet Arıkan yapmış, Afet İnan da "Tarihe Giriş" adını taşıyan ilk dersi vermişti.

1936 Yılında Atanan Öğretim Üye ve Elemanları

Abdulkadir	İnan	Prof.	Türk Dili ve Edebiyatı
Abdürrap	Yelgar	İlmi Yrd.	Hint Tarihi
Tahsin	Banguoğlu	Doç. Dr.	Türk Dili ve Edebiyatı
Muine	Atasayan	As.	Antropoloji
Cemal İzzet	Tukin	İlmi Yrd.	Tarih
Mehmet Şinasi	Altundağ	Doç.	Tarih
Azra	Erhat	As.	Klasik Filoloji
Oliver Ralph	Baker	Prof. Dr.	İngiliz Dili ve Edebiyatı
Karl	Steuerwald	Prof. Dr.	Alman Dili ve Edebiyatı
Fazıl Nazmi	Örkün	Prof.	Yunanca
Bedrettin	Tuncel	Doç. Dr.	Fransız Dili ve Edebiyatı
Dr. Şerif	Nuri	Lektör	Almanca
Cemal Arif	Alagöz	Doç.	Coğrafya
Niyazi	Çitakoğlu	Doç. Dr.	Coğrafya

Tarih, Coğrafya, Türk Dil ve Edebiyatı, Felsefe, Hindoloji, Alman Dil ve Edebiyatı, Fransız Dil ve Edebiyatı, İngiliz Dil ve Edebiyatı, Arap Dil ve Edebiyatı, Fars Dil ve Edebiyatı, Klasik Filoloji, Hititoloji, Sümeroloji, Sinoloji, Hungaroloji, Arkeoloji, Antropoloji ve Etnoloji bölümleri, öğrencilerin öğrenim göreceği temel alanlardı.

Fakülte'nin öğretime başlamasıyla birlikte ders araç ve gereçlerinin sağlanması için büyük bir çaba gösterilmiş, antropoloji, arkeoloji ve etnoloji çalışmaları için gerekli malzemeler satın alınmıştı. Donanımlı bir kütüphane oluşturmak amacıyla satın alma ve bağışlarla birçok kitap tedarik edilmiş, ilk etapta 11.253'ü basma, 10.417'si yazma olmak üzere toplam 21.670 ciltten oluşan değerli bir kütüphane hizmete açılmıştı.

1940 Mayıs'ında 10 dönüm arazi üzerinde bir kanadı beş, diğer kanadı yedi katlı olarak inşa edilen yeni binasına taşınan Fakülte, gösterişli binasında yer alan 110 oda, 10 salon, 4 büyük anfi ve bir büyük konferans salonu ile daha rahat ve konforlu bir biçimde eğitim öğretimini sürdürmeye başlamıştı.

Anılan zümrelerde öğrenim gören talebelere, İstanbul Üniversitesi'nden veya yurt dışından naklen gelip aldıkları bazı derslerden muaf tutulan bazıları 1938-1939 öğretim döneminde, yani üç yılda mezun olmuşlardı. Bu mezunlardan Ahmet Ellezoğlu, Lamia Kerman, Mustafa Selçuk Ar, Kılıç Kökten, Kemal Balkan, Ayşe Azra Erhat ve Ekrem Akurgal Fakülte'de asistan olarak görev almışlardı.

DTCF'de dört yıllık eğitimini tamamlayıp 1939-1940 öğretim yılı sonunda diploma almaya hak kazanan öğrenci sayısı ise 210'du. Halil Bozkurt (İnalcık), Muhaddere Özerdim, Osman Turan, Kemal Turfan, Füzulan Kınal, Cevat Gürsoy, Abidin İtil, İhsan Bozkurt mezun oldukları kürsülerde doktora yapmak üzere ilmi yardımcı olarak kalmışlardı ki Fakülte'nin akademik kadrolarını da büyük ölçüde bu ilk mezunlar oluşturacaktı.

Fakülte'nin ilk mezunlarını verdiği tarihlerde doktora programları da açılmış (1939), zümreler aynı zamanda enstitü olarak adlandırılmıştı. Ocak 1941'e gelindiğinde Fakülte genelinde Türk Dil ve Edebiyatı, Orta Zamanlar Tarihi, Yeni ve Son Zamanlar Tarihi, Arapça, Arkeoloji, Antropoloji, Coğrafya, Eski Zamanlar Tarihi, Farsça, Felsefe, Hint Tarihi, Hungaroloji, İndoloji, Klasik Filoloji, Sinoloji ve Sümeroloji olmak üzere 16 enstitü bulunmaktaydı.

İlk mezunların yoğun ilgi gösterdikleri doktora programları, Türk Dil ve Edebiyatı, Orta Zamanlar Tarihi, Yeni ve Son Zamanlar Tarihi, Arapça, Arkeoloji, Antropoloji, Coğrafya, Eski Zamanlar Tarihi, Farsça, Felsefe, Hint Tarihi, Hungaroloji, Hindoloji, Klasik Filoloji, Sinoloji ve Sümeroloji Enstitülerinden oluşuyordu.

Halil İnalcık, Osman Turan, Azra Erhat, Ekrem Akurgal, Tahsin Özgüç, Mediha Berkes, Neşet Çağatay, Suat ve Samim Sinanoğlu doktorasını tamamlayarak Fakülte kadrosuna katılmış öğrencilerden bazılarıydı.

9.1.1944 Tarihinde Doktora Diploması Verilen Hoca Namzetleri ve Danışmanları

Adı	Soyadı	Enstitü	Hocası
Selçuk	Ar	Hititoloji	Prof. Hans Gustav Güterbock
Osman	Turan	Tarih	Prof. Fuat Köprülü
Nermin	Aygen	Antropoloji	Ord. Prof. Dr. Şevket Aziz Kansu
Muine	Atasayan	Antropoloji	Ord. Prof. Dr. Şevket Aziz Kansu
Tahsin	Özgüç	Arkeoloji	Ord. Prof. Dr. Şevket Aziz Kansu
Halil	İnalcık	Tarih	Prof. Dr. Enver Ziya Karal
Zafer	Taşlıklıoğlu	Klasik Filoloji	Ord. Prof. Benno Landsberger
Neşet	Çağatay	Tarih	Prof. Fuat Köprülü
Muhaddere	Özerdim	Sinoloji	Prof. Wolfram Eberhard
Mediha	Berkes	Felsefe	Ord. Prof. Dr. Şevket Aziz Kansu
Samim	Sinanoğlu	Klasik Filoloji	Prof. Jean Justin Camborde
Suat	Sinanoğlu	Klasik Filoloji	Ord. Prof. Benno Landsberger
Cahit	Kınay	Arkeoloji	Prof. Remzi Oğuz Arık
Selahattin	Çetintürk	Tarih	Prof. Enver Ziya Karal
Emin	Bilgiç	Sümeroloji	Ord. Prof. Benno Landsberger
Nimet	Dinçer	Arkeoloji	Prof. Remzi Oğuz Arık
Firuzan	Kınal	Tarih	Doç. Halil Demircioğlu

Kemal Mehmet Altay Selçuk İhsan Reşat	Balkan Köymen Trak Bozkurt İzbirak	Sümeroloji Tarih Coğrafya Klasik Filoloji Coğrafya	Ord. Prof. Benno Landsberger Prof. Necati Lûgal Ord. Prof. Dr. Şevket Aziz Kansu Prof. Georg Rohde Ord. Prof. Dr. Şevket Aziz Kansu
---------------------------------------	------------------------------------	--	---

1941 yılından itibaren Prof. İsmail Hakkı Baltacıoğlu tarafından yürütülen pedagoji sertifikası programı da başlatılmış, öğretmen adayları alan bilgileri dışında, bildiklerini takdim etme yöntem ve becerisi de kazanmışlardı. Takip eden yıl Fakülte ilmi mesaisinin bilim dünyasına sunulması amacıyla bir dergi de çıkarılmıştı. İlk sayısı Eylül 1942'de çıkan derginin adı *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*'ydi. Derginin yayım hayatına girdiği süreçte bir kütüphanecilik kursu da açılmış, 1942-43 ders yılının kış dönemi sonunda ilk mezunlarını vermişti.

Hemen aynı tarihlerde okutulmaya başlanan İnkılap Tarihi ve Türkiye Cumhuriyeti Rejimi dersleriyle ilgili araştırma ve yayınlar yapmak üzere Fakülte'ye bağlı İnkılap Tarihi Araştırma Enstitüsü de kurulmuş (1942), tarih ve arkeoloji konularında başarılı araştırmalara imza atan bir diğer ilim müessesesi olan Türk Tarih Kurumu da uzun yıllar çalışmalarını Fakülte çatısı altında yürütmüştü (1940-1967).

Bölümlerin artırılması, enstitülerin faaliyete geçirilmesi, kütüphanenin zenginleştirilmesi, pedagoji kursları ve dergiyle ilgili uğraşlar sürerken, Fakülte kadrosunun zenginleştirilmesi çabaları da devam ediyordu. 1935 yılında 8 profesör, 7 doçent ve 1 asistan; 1936 yılında ise 18 profesör, 11 doçent, 2 asistan ve 2 ilmi yardımcı Fakülte'ye kazandırılmıştı. 1940'lı yıllarda, özellikle ilk mezunlardan 32 kişinin ilmi yardımcı olarak doktora başlamasıyla, kadrolu eleman sayısı 100'ü geçmiş durumdaydı.

Başlangıçtan 1946 yılına kadar Doktora Yapanlar

Adı	Soyadı	Enstitü	Hocası
Selçuk Osman Nermin Muine Tahsin Halil Zafer Neşet Muhaddere Mediha Samim Suat Cahit Selahattin Emin Nimet Firuzan Kemal Mehmet Altay Selçuk İhsan Mustafa Cevat Abidin Necdet Hatice	Ar Turan Aygen Atasayan Özgüç İnalçık Taşlıkılıoğlu Çağatay Özerdim Berkes Sinanoğlu Sinanoğlu Kınay Çetintürk Bilgiç Dinçer Kınal Balkan Köymen Trak Bozkurt Köymen Gürsoy İtil Bingöl Özçörekçi	Hititoloji Tarih Antropoloji Antropoloji Arkeoloji Tarih Klasik Filoloji Tarih Sinoloji Felsefe Klasik Filoloji Klasik Filoloji Arkeoloji Tarih Sümeroloji Arkeoloji Tarih Sümeroloji Tarih Coğrafya Klasik Filoloji Sinoloji Coğrafya Sinoloji Coğrafya Farsça Fransız Dili Ve Edebiyatı Coğrafya	Prof. H. Güterbock Prof. Fuat Köprülü Ord. Prof. Şevket Aziz Kansu Ord. Prof. Şevket Aziz Kansu Ord. Prof. Şevket Aziz Kansu Prof. Dr. Enver Ziya Karal Prof. Landsberger Prof. Fuat Köprülü Prof. Eberhard Ord. Prof. Şevket Aziz Kansu Prof. Camborde Ord. Prof. Landsberger Prof. Remzi Oğuz Arık Prof. Enver Ziya Karal Prof. Landsberger Prof. Remzi Oğuz Arık Doç. Halil Demircioğlu Prof. Landsberger Prof. Necati Lugal Ord. Prof. Dr. Şevket Aziz Kansu Prof. Rohde Prof. W. Eberhard Ord. Prof. Dr. Şevket Aziz Kansu Prof. Ruben Prof. Camborde Ord. Prof. Dr. Şevket Aziz Kansu

Mebrure	Tosun	Sümeroloji	Prof. Landsberger
Mustafa	Akdağ	Tarih	Prof. Dr. Enver Ziya Karal
Samim	Apay	Antropoloji Ve Etnoloji	Ord. Prof. Dr. Şevket Aziz Kansu
Selahattin	Tansel	Tarih	Prof. Dr. Enver Ziya Karal
Reşat	İzbırak	Coğrafya	Ord. Prof. Dr. Şevket Aziz Kansu
Hikmet	Akın	Tarih	Prof. Dr. Akdes Nimet Kurat
Mahmut	Sarıbeyoğlu	Coğrafya	Prof. Dr. Cemal Arif Alagöz
Mehmet	Tuğrul	Türk Dili Ve Edebiyatı	Doç. Pertev Naili Boratav
Mübeccel	Belik Kıray	Felsefe	Doç. Behice Boran

DTCF daha nitelikli eğitim vermek için eleman ve bina sorunlarını süratle hallederken, 1930'lu yıllardan itibaren planlanan Başkent'teki üniversite hayali de gerçekleşmiş, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, Hukuk ve Ziraat Mektepleri ile Tıp ve Fen fakültelerinin oluşturduğu Cumhuriyet'in ve Anadolu'nun ilk üniversitesi, Haziran 1946'da Ankara Üniversitesi adıyla eğitim öğretime başlamıştı.

Özellikle II. Dünya Savaşı'nın siyasi ve ekonomik çalkantıları arasında öğrenci sayılarında belli bir düşüş gözlenirse de Ankara Üniversitesi tüzel kişiliği altında faaliyetlerini sürdüren Fakülte, 1939-1946 yılları arasında 700'ün üzerinde mezun vermiş durumdaydı. Aynı süreçte yabancı bilim adamlarının ülkelerine gönderilmeleri, Niyazi Berkes, Behice Boran, Muzaffer Şerif ve Pertev Naili gibi birçok değerli bilim insanının sözü edilen savaşın şiddetlendirdiği ideolojik çalkantılar arasında Fakülte'den koparılmaları, akademik gelişmeyi olumsuz etkileyen ve kurum tarihi çerçevesinde muhakkak anılması gereken önemli olaylardandı.

Yetiştirdiği nitelikli araştırmacı ve öğretmenleri, müzelerde görev alan uzmanları, Dil ve Edebiyat bölümlerinden mezun filologları ile ülke yükseköğretim ve kültür hayatının önemli kurumlarından olan Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, geçmişte olduğu gibi bugün de, kurucusu olan Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün idealleri doğrultusunda yüzlerce öğretim üyesi ve binlerce öğrencisi ile eğitim ve öğretim faaliyetlerini sürdürmektedir.

Bekir KOÇ

KAYNAKÇA

Arşiv

Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Arşivi

Çalışmada yer alan arşiv bilgileri, Prof. Dr. Musa Çadırcı, Prof. Dr. Mesut Elibüyük ve Prof. Dr. Bekir Koç'tan oluşan proje ekibinin (Ankara Üniversitesi BAP birimince desteklenen (11Y5358001) nolu proje kapsamında) verilerinden alınmıştır.

Basılı Eserler

Anadolu'nun 60 Yıllık Bilim ve Kültür Köprüsü Ankara Üniversitesi, Yayına Hazırlayanlar: Prof. Dr. Necdet Adabağ, Doç. Dr. H. Gazi Topdemir, Yrd. Doç. Dr. Bekir Koç, Hakan Kaderoğlu, Ankara Üniversitesi Yayınları, Ankara 2006.

Ankara Üniversitesi'nin 60. Kuruluş Yılı Armağanı, Editör: Doğan Atılğan, Ankara Üniversitesi Yayınları, Ankara 2006.

Akyüz, Kenan, "Türk Ocakları", **Bellekten**, Sayı 196, Cilt L (1986), ss. 201-228.

Akyüz, Yahya, **Türk Eğitim Tarihi**, Pegem Akademi, Ankara 2008.

Ankara Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi 1939-1940 Ders Yılı Talebe Rehberi.

Bilgiç, Emin, "Atatürk, Fakültemiz ve Kürsümüz, Sümerlilerin Tarih, Kültür ve Medeniyetleri", **D.T.C.F Atatürk'ün 100. Doğum Yılına Armağan Dergisi**, Ankara 1982, ss.75-121.

Birinci Türk Dil Kurultayı, Devlet Matbaası, İstanbul 1933.

Çadırcı, Musa-Süslü, Azmi, **Ankara Üniversitesi Gelişim Tarihi**, Ankara Üniversitesi Yayınları, Ankara 1982.

Çoker, Fahri, **Türk Tarih Kurumu, Kuruluş Amacı ve Çalışmaları**, Ankara 1983.

Demir Remzi-Atılğan Doğan, **Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi ve Türkiye'de Beşerî Bilimlerin Yeniden İnşası, Elli Portre**, Ankara Üniversitesi Yayınları, Ankara 2008.

Hirsch, Ernst E., **Anılarım Kayzer Dönemi Weimar Cumhuriyeti Atatürk Ülkesi**, Tübitak Yayınları 2005.

—, **Dünya Üniversiteleri ve Türkiye'de Üniversitelerin Gelişimi**, Ankara Üniversitesi Yayınları, Ankara 1998.

Gazi Orta Öğretmen Okulu ve Terbiye Enstitüsü, Ankara 1943.

İğdemir, Uluğ, **Cumhuriyet'in 50. Yılında Türk Tarih Kurumu**, Türk Tarih Kurumu, Ankara 1973.

İnalçık, Halil, "Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi'nin Kuruluşu ve İlk Yılları", **Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi'nin 66. Kuruluş Yıldönümü Anı Kitabı**, Ankara 2003, ss.199-202.

İnan, Afet, "Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesinin Kuruluş Hazırlıkları ve Açılışı 9 Ocak 1936", **Cumhuriyetin 50. Yıldönümü Anma Kitabı**, Ankara 1974, ss. 1-52..

Koç, Bekir, "Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi'nin Kuruluş Süreci, İlk Mezunları ve Halil İnalçık", **OTAM**, 40/Güz 2016, ss. 27-43.

Neumark, Fritz, **Boğaziçine Sığınanlar, Türkiye'ye İltica Eden Alman İlim Siyaset ve Sanat Adamları, 1933-1953**, (Çev. Şefik Alp Bahadır), İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Maliye Enstitüsü Yayınları, İstanbul 1982.

Somel, Selçuk Akşin, **Osmanlıda Eğitimin Modernleşmesi (1839-1908)**, İletişim Yayınları, İstanbul 2010.

Süslü, Azmi, **Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesinin 50 Yıllık Tarihi**, Ankara 1986.

T.C. Maarif Vekilliği, Ankara Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Talebe Pansiyonu Talimatnamesi, Başvekâlet Matbaası, Ankara 1939.

Tekeli, İlhan, **Modernizm, Modernite ve Türkiye'nin Kent Planlama Tarihi**, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul 2009.

Toprak, Zafer, "Adem-Havva'dan Homo-Alpinus'a Eugene Pittard, Antropoloji ve Türk Tarih Tezi", **Toplumsal Tarih**, Sayı 206, Şubat 2011, s.16.

Turan, Şerafettin, "Türk Aydınlanmasında Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi'nin Yeri", **Cumhuriyet ve Dil ve Tarih-**

Coğrafya Fakültesi, Yayına Hazırlayanlar: Remzi Demir-Doğan Atılđan, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara 2008, ss. 3-21.

Widmann, Horst, **Atatürk ve Üniversite Reformu** (Çev: Serpil Bozkurt-Ayıkut Kazancıgil), Kabalcı Yayınevi, İstanbul 2010.

22/07/2024 tarihinde <https://ataturkansiklopedisi.gov.tr/bilgi/dil-ve-tarih-cografya-fakultesi-1935-1946/?pdf=4682> adresinden erişilmiştir